

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับท้องถิ่น
ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
Factors Affecting Political Development In The Local Level
of People In The Mueang Destruc, Sakon Nakhon Province

กรภพ ฉัญญกรณัฐวตล¹ และพินนกาลล์ ชีร์ก้านพูลกลาง²

¹Production Manager, Standard Manufacturing Co., Ltd.

²Doctor of Religious Philosophy in Education Administration Universal Ministries of The King's College

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the level of political participation of people at the local level in Mueang District, Sakon Nakhon Province. 2)to study the factors that affect the political development of people in Mueang District, Sakon Nakhon Province. and 3) to develop ways of political participation and political development of people in Mueang District, Sakon Nakhon Province. Sample groups include People aged 18 years and over live in the Muang District 400 samples in Sakon Nakhon Province, determined the sample size according to the table of Krejcie and Morgan by quota sampling. The results of the research are as follows:

1) The means of arithmetic and standard deviation in the political environment, in all 3 aspects, were at the high level. Mean arithmetic and standard deviation of political psychology had a mean at a medium level. The means of arithmetic mean and standard deviation in political participation, in all aspects were at the high level and the development of political development in the high level. 2) Political participation, including the use of voting rights. The campaign campaign participating in activities with political parties or political groups with statistical significance at the level of .01 and being able to explain the variations in political development by 88 percent. and 3) Guidelines for political participation and political development in Mueang District, Sakon Nakhon Province. According to the research, the sample aged over 60 years old was most interested in political participation. Therefore, we should provide opportunities for people or young people to have political participation. As for political behavior policing and political ideology had a mean at a medium level.

Keywords : Political participation/ Political development/ Political behavior

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 3) เพื่อพัฒนา แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มี อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 400 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจิตวิทยาทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และภาพรวมด้านการพัฒนาทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การร่วมทำกิจกรรมกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการผันแปรของการพัฒนาทางการเมืองได้ร้อยละ 88 และ 3) แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปสนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ดังนั้นเราควรเปิดโอกาสให้กับประชาชนหรือเยาวชนที่อายุน้อยได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนพฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลາทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเราควรยกระดับการพัฒนาด้านพฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมืองให้กับประชาชนทุกวัยให้มากขึ้นและทั่วถึง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมือง การปกครองที่เป็นของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้นและง่ายขึ้นโดยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองเริ่มตั้งแต่กระบวนการเลือกตั้ง ที่มาและคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หลักเกณฑ์ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูงและเพิ่มหลักการให้กับการออกเสียงประชามติ โดยให้ผลของการออกเสียงประชามติเป็นการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีหรือให้มีผลเป็นข้อยุติได้ ซึ่งแต่เดิมผลของประชามติเป็นเพียงแค่การให้คำปรึกษาเท่านั้น นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมืองคือเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยที่สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยที่สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำแสดงว่าสังคมนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยต่ำ ถ้ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง แสดงว่าสังคมนั้นมีการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูงอีกทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวบ่งบอกถึงอุดมการณ์เจตคติทางการเมืองของประชาชนในชาติได้อีกด้วยที่แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ได้แก่ (พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา, 2561) 1) ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ด้อย คือ การให้ความสนใจต่อข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียงการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์และการร่วมชุมนุมทางการเมือง 2) ระดับกลางหรือระดับผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการของชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 3) ระดับสูงหรือระดับนักกิจกรรม ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์การมีตำแหน่งและทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมือง และได้รับตำแหน่งทางการเมือง

แต่ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในรอบ 85 ปี ที่ผ่านมาทำให้พบว่าปรากฏการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยที่ไม่สามารถเป็นประชาธิปไตยได้เต็มรูปแบบนักเพราะยังมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมในด้านความยากจน ความร่ำรวย สูงต่ำของระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม ความเหลื่อมล้ำทางการเมือง เศรษฐกิจ และยังมีกลุ่มผู้แสดงตนเป็นเจ้าของขุนมูลนาย รวมถึงอำนาจเก่าๆ ที่ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ไม่เป็นไปตามที่สังคมต้องการ แต่เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจต้องการเพราะฉะนั้นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมควรที่จะได้รับการแก้ไขให้เกิดระดับของความแตกต่างให้น้อยที่สุดจนเกิดความเป็นธรรมในสังคมเพราะประชาชนยังมีความต่างกันอย่างมากมายยิ่งเพิ่มความห่างของความยุติธรรม ความเสมอภาค และความเท่าเทียมออกไปอีกมากมายทำให้คนจนคนไร้การศึกษา คนมีอาชีพหาเช้ากินค่ำจะไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรภายในประเทศไทยได้และเกิดความแปลกแยกระหว่างประชาชนคนไทยด้วยกัน จึงทำให้ผู้เขียนเห็นมิติของการเติมเต็มการ

ปกครองแบบประชาธิปไตยที่จะช่วยยกระดับคนรวยคนจนให้เกิดความใกล้เคียงกันมากขึ้นด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมให้มากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการวางแผนร่วมกันกับรัฐ การดำเนินกิจกรรมตามโครงการต่างๆ ของรัฐ การประเมินตรวจสอบโครงการที่ได้ดำเนินการมาอย่างละเอียด และการปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดหรือได้ไม่คุ้มทุนก็จะต้องมีการเปิดช่องทางสำหรับคนที่ขาดความรู้ให้มากขึ้นซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ส่วนผู้ที่มีความรู้อยู่แล้วอาจจะกระทบกระเทือนบ้างแต่ก็ไม่มากนักจึงจะสามารถยกระดับของภาคประชาสังคมได้

จากรายงานการวิจัยของ วีระชัย ชันรุ่ง (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยทางสังคม อาชีพ/รายได้ต่อเดือนปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อ/ ลักษณะทางบุคลิกภาพ/ การสืบลักษณะนิสัย ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ลักษณะของการรณรงค์หาเสียง และปัจจัยด้านสิ่งรื้อทางการเมือง การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลของจังหวัดนนทบุรี ส่วนปัจจัยที่เหลืออื่นๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีควรที่จะสนับสนุนเพิ่มเติมสิ่งที่เป็นปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม และจากการศึกษาของ ฐานิตา เฉลิมช่วง (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทรา จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งรื้อทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อยที่สุดตามลำดับ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทรามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง พบว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นหน้าที่ตามกฎหมายอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสิ่งรื้อทางการเมือง พบว่า ข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลและผู้นำท้องถิ่นส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ใน ระดับมากที่สุด

รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ค่านิยมเก่า เรื่องทำตามคำสั่งยึดระเบียบ เคารพอาวุโส มีความจงรักภักดี ถูกต้องอยู่แล้วไม่ควรเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านบุคคล พบว่า บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลต่อความสนใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อก้าวถึงการพัฒนาการทางการเมืองอันเป็นที่ยอมรับทางรัฐศาสตร์โดยทั่วไปประการหนึ่งก็คือเรื่องของกระบวนการประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เคยจำกัดอยู่แต่เฉพาะชนชั้นนำ ตามแบบฉบับของสังคมนิยมที่เพิ่มมาสู่มวลชน เห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้ (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2549) สังคมการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาแทบทุกประเทศอาจถือได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นสภาวะการณ์อย่างหนึ่งที่สังคมประเทศต้องเผชิญในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกว่าสังคมการเมืองของประเทศนั้นจะสามารถปรับตัวหรือพัฒนาการไปสู่ระบอบการเมืองสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามยังมีแนวคิดเกี่ยวกับประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในแง่ที่ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น หากมีมากเกินไปก็อาจมิใช่ผลดีเสมอไป และในสังคมที่ทันสมัยแบบประชาธิปไตยในประเทศตะวันตก ก็ได้ให้ความหมายว่าประชาชนทั้งหมดจะต้องเป็นพวกที่ต้องการมีหรืออยากมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากๆ อาจเป็นไปได้ที่จะมีประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่ยินดีเป็นฝ่ายผู้ดูทางการเมืองมากกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง หรืออาจเป็นไปได้ที่จัดว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ไม่ได้เป็นผู้ที่มีกิจกรรมทางการเมือง ดังนั้น ในประเด็นนี้จึงเป็นที่น่าสนใจว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีลักษณะหรือรูปแบบอย่างไรได้บ้าง ที่จัดว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และมีส่วนต่อการพัฒนาการทางการเมืองอย่างไร

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะที่ว่าในหลายกรณีสภาพความสับสนทางการเมืองอันเนื่องมาจากการขยายขอบเขตการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในสังคมประเทศที่กำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทย ถ้าไม่มีระบบสถาบันการเมืองที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเข้ามาคอยแก้ไขก็มักจะนำมาซึ่งความยุ่งเหยิงวุ่นวายทางการเมืองได้ง่ายๆ ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยปกติจึงเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยพัฒนา ทำให้รัฐบาลและประชาชนได้มีโอกาสสื่อสารความหมายของกันและกัน ทำให้การดำเนินนโยบายการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นไปตามเจตจำนงของประชาชนมากขึ้น (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2549)

นอกจากนี้ จากสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จากการพิจารณาจำนวนการใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่เป็นทางการและเป็นหน้าที่ขั้นพื้นฐานตามกฎหมายของประชาชน และมักตั้งข้อสังเกตว่าประชาชนเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจาก การขาดจิตสำนึกทางการเมืองที่ดีของประชาชนและการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในการหาเลี้ยงชีพที่ประชาชนเห็นว่า มีความสำคัญมากกว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นถ้าเห็นเป็นไปตามความเห็นทำนองนี้ สถาบันหลักทางการเมืองและสังคมจึงควรหาแนวทางแก้ปัญหา และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมตามกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการส่งเสริมบทบาทในการมองปัญหาและร่วมค้นหาที่มาของปัญหาของประชาชน เพราะการได้มาซึ่งปัญหาประชาชนย่อมเป็นผู้ที่รับรู้รับทราบปัญหาทั้งหมด หากรัฐบาลคอยที่จะเนรมิตคิดค้นแนวทางแก้ไขปัญหาก็กายที่สำเร็จหรือไม่สามารถแก้ไขได้ กระบวนการวางแผนดำเนินกิจกรรมของรัฐ ซึ่งต้องเข้าใจในบริบทที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถรับหรือไม่รับโครงการของรัฐได้ หากโครงการหรือกิจกรรมนั้นกระทบผลร้ายต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีฝ่ายรัฐจะต้องส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลตามรูปแบบต่างๆ เช่น การทำประชาพิจารณ์ การทำประชาคมติ เป็นต้น เพื่อการรับรองโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ กระบวนการ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นหุ้นส่วนทางการเมืองโดยเฉพาะความรู้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางการเมืองและรับรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองให้มากที่สุด รวมทั้งการเฝ้าระวังภัยทางการเมืองด้วยการศึกษาและแลกเปลี่ยนมุมมองอย่างสม่ำเสมอและกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งภาคประชาสังคมจะต้องมีความรู้เรื่องการติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งประสิทธิภาพ คุณภาพการปฏิบัติของตัวแทนที่ใช้อำนาจให้มากที่สุด เพราะหากเข้าไปมีอำนาจแต่ไม่มีความสามารถจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล หรือขาดประสิทธิภาพก็จะทำให้สูญเสียความสมดุลของการปฏิบัติงานในองค์กรรัฐได้ ดังนั้นด้วยผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดสกลนครและได้ติดตามการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ผ่านมาทุกระดับจึงมีความสนใจทางการเมือง และด้วยความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งในประเด็นที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาการเมือง และเป็นผลลัพธ์ของการพัฒนาการเมืองรวมทั้งเป็นเจตจำนงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชน ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้งแบบที่เป็นทางการ และแบบที่ไม่เป็นทางการ และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนระดับท้องถิ่น พรรคการเมือง หน่วยงานรัฐ และองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องไปปรับใช้ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งในระดับท้องถิ่น และนำไปสู่การพัฒนาการเมืองแบบมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาการเมืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

แนวคิดทฤษฎี

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นกิจกรรมที่สำคัญของกระบวนการทางการเมืองในการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะต่างๆ เนื่องจากประการแรกการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องสนับสนุนความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) ในการเข้ามาครองอำนาจรัฐ (Power of the state) การใช้อำนาจรัฐและการรักษาอำนาจรัฐ ประการที่สองการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการนำเสนอความต้องการ (Demand) และการสนับสนุน (Support) ต่อระบบการเมือง (Political System) จะเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งการดำรงอยู่ของระบบการเมือง หรือทำให้ระบบการเมืองอยู่ในภาวะดุลยภาพได้ หากระบบการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้

Milbrath และ Goel (1977) สรุปรูปแบบการศึกษาจากผลงานชิ้นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและได้จัดแยกประเภทหรือรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ 6 รูปแบบด้วยกันคือ

- 1) การเลือกตั้ง เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติแบบต่างๆ เช่น การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และการสนับสนุนประเทศให้ทำสงครามแม้แต่ตนเองจะไม่เห็นด้วย กล่าวได้ว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการ

แสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น จะกระทำไปโดยความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดีมากกว่าที่จะเชื่อว่าการลงคะแนนเสียงของตนจะมีผลสำคัญทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่นก็ได้ ในทางกลับกันผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ ก็อาจไม่ไปลงคะแนนเสียงก็ได้ อย่างไรก็ตาม การลงคะแนนเสียงนับว่ามีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถกำหนดความเป็นไปของรัฐบาล หรือการปกครองได้ทันทีทันใด

2) การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือแก่พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชน ไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้งและการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับ รัฐมิดเบรท พบว่า ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบนี้มีน้อยมากในสหรัฐอเมริกา มีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น เนื่องจากการเข้าร่วม ในกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและสนใจอย่างแท้จริงจัดเป็นพวกที่ขึ้นเวทีต่อสู้ทางการเมือง ในขณะที่คนส่วนมากมักจะมึนบวมเป็นเพียงผู้เฝ้าดู คอยตัดสินว่าใครจะเป็นผู้ชนะด้วยลงคะแนนให้คนที่ตนชอบ

3) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาของสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาท ในชุมชนจึงนับเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนนี้แตกต่างจากเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าว

4) การติดต่อกับทางราชการ เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะผลโดยตรงต่อบุคคลนั่นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือนการทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการทางสังคม ฯลฯ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าว เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง

5) การเป็นผู้ประท้วง ได้แก่ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือการก่อจลาจลในกรณีที่เป็น เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางอย่าง

ซึ่งเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเป็นไปอย่างเปิดเผยต่อกรณีที่รัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การให้ความเอาใจใส่กับการชุมนุมประท้วง เข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6) การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขาทำให้สิ่งที่ดีและถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านไปให้เมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การเข้าร่วมแก้ปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อยู่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวมักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองมากด้วยผู้สื่อสารทางการเมืองเหล่านี้ จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าบรรดาเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วย ผู้สื่อสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าบรรดาเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยกิจกรรมการประท้วง

บุศรา โปธิสุข (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักอาชีพหรืออาชีพเสริมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ด้านการตัดสินใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 และด้านการดำเนินการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 ตามลำดับ จากผลการศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ และการศึกษา ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน ส่วนเพศ และสถานภาพ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพ รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน ปัญหาพบว่า ประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่ม

ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหา ควรปลูกฝังให้ประชาชน มีแนวความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา
ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเมือง จิตวิทยาทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการพัฒนาทางการเมือง
2. ขอบเขตทางด้านประชากร
ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 88,070 คน
3. ขอบเขตด้านเวลา
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ปี 2562-2563

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 88,070 คน กลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling) จาก ประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนทฤษฎี แนวความคิด และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปดำเนินการศึกษาวิจัยตามกรอบแนว ความคิดและวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือสำหรับการสำรวจเชิงปริมาณ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล โดยจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ตลอดจนความเข้าใจต่อระบบ การเมืองของประชาชน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและ

ทดสอบสมมติฐานทางสถิติโดยใช้การประมวลผลด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์ การวิเคราะห์ทางสถิติประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปในส่วน ปัจจัยพื้นฐานคุณสมบัติด้านประชากร ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งในที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และข้อมูลปัจจัยด้าน สังคม เศรษฐกิจ และสภาวะแวดล้อม ได้แก่ อาชีพ รายได้ การเป็น สมาชิกกลุ่มสังคม การรับข่าวสารทางการเมือง รวมถึงข้อมูลการมี ส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่เป็นทางการและที่ไม่เป็นทางการ ข้อมูลความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองของประชาชน ซึ่งสรุป การใช้สถิติได้ดังนี้

1.1 ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ด้วยวิธีการคำนวณดังนี้ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2550)

$$\text{ค่าเฉลี่ยเลขคณิต } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

โดยที่ \bar{X} แทนคะแนนเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนข้อมูล
 n แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน } S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}}$$

โดยที่ $S.D.$ แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X_i แทนค่าของข้อมูลตัวที่ i
 \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย
 n แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อการ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ใช้สถิติเชิงอนุมานโดย การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองโดยการ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 31.30 ส่วนใหญ่การศึกษาสูงสุดคือระดับมัธยมศึกษาคิดเป็น ร้อยละ 37.25 ส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 85 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็น ร้อยละ 58.25 มีรายได้ประมาณ ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.75

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาหรือผ่านการฝึกอบรมความรู้ด้านการบริหาร ร้อยละ 89.50 มีปัญหาในการพูดต่อหน้าชุมชน ร้อยละ 91.00 ไม่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองการปกครองท้องถิ่น หรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้นำหมู่บ้าน ร้อยละ 61.25 เคยเชิญชวนให้ชาวบ้านไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่างๆ ร้อยละ 87.50 เคยสมัครหรือเข้าร่วมกับกลุ่มองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือส่งเสริมประชาธิปไตย ร้อยละ 92.0 และเคยวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ทางการเมืองการปกครองพรรคการเมืองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ร้อยละ 87.50

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านเศรษฐกิจและสังคม และท้ายสุดการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตด้านจิตวิทยาทางการเมือง ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลாதองการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านพฤติกรรมทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาการกล่อมเกลาทองการเมือง และท้ายสุดอุดมการณ์ทางการเมือง

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และท้ายสุดการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ภาพรวมด้านการพัฒนาทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นแนวทางการพัฒนาทางการเมืองที่ถูกต้องและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนเรื่องความเดือดร้อนเป็นการสะท้อนความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ผู้นำชุมชนหรือผู้แทนประชาชนต้องเพิ่มการตรวจสอบการทำงานของ เจ้าหน้าที่รัฐ

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบเชิงชั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร แบบจำลองที่ 1 คือสภาพแวดล้อมทางการเมือง

ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลทางบวกต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการผันแปรของการพัฒนาทางการเมืองได้ร้อยละ 40 และเมื่อนำตัวแปรจิตวิทยาทางการเมือง ได้แก่ พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทองการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองเข้ามาดัดแบบจำลองที่ 2 พบว่า ทุกตัวแปรมีอิทธิพลทางบวกต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการผันแปรของการเข้าสู่เส้นทางการเมืองของสตรีได้ร้อยละ 79 ได้เพิ่มตัวแปรในแบบจำลองที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การร่วมทำกิจกรรมกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการผันแปรของการพัฒนาทางการเมืองได้ร้อยละ 88 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์จะพบว่าแต่ละแบบจำลองมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ดังต่อไปนี้ 0.40, 0.79 และ 0.88 โดยแบบจำลองที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์มากที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 โดยค่าที่เข้าใกล้ 1.00 จะแสดงว่าแบบจำลองนั้นสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองที่ 3 สามารถอธิบายการผันแปรของการพัฒนาทางการเมืองได้ดีที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จิตวิทยาทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยภาพรวมด้านการพัฒนาทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จากการวิเคราะห์ แบบจำลองที่ 1 คือสภาพแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลทางบวกต่อการพัฒนาทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการผันแปรของการพัฒนาทางการเมืองได้ร้อยละ 40 และเมื่อนำตัวแปร จิตวิทยาทางการเมือง ประกอบด้วย พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทองการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง เข้ามาดัดแบบจำลองที่ 2 พบว่า ทุกตัวแปร มีอิทธิพลทางบวกต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิผลของการเข้าสู่เส้นทางการเมืองของสตรีได้ร้อยละ 79 และเมื่อเพิ่มตัวแปรในแบบจำลองที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การร่วมทำกิจกรรมกับ

พรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถอธิบายการผันแปรของการพัฒนาทางการเมืองได้ร้อยละ 88 เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ จะพบว่าแต่ละแบบจำลอง มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ดังต่อไปนี้ 0.40, 0.79 และ 0.88 โดยแบบจำลองที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์มากที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 โดยค่าที่เข้าใกล้ 1.00 จะแสดงว่าแบบจำลองนั้นสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลองที่ 3 สามารถอธิบายการผันแปรของการพัฒนาทางการเมืองได้ดีที่สุด สอดคล้องกับ วีระชัย ชันรุ่ง (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ปัจจัยทางสังคม อาชีพ/รายได้ต่อเดือน ปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อ/ลักษณะ ทางบุคลิกภาพ/การสืบลักษณะนิสัย ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง : ลักษณะของการรณรงค์หาเสียง และปัจจัยด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น เทศบาลของจังหวัดนนทบุรี ส่วนปัจจัยที่เหลืออื่นๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จากการวิจัยการพัฒนาร่วมร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีควรที่จะสนับสนุนเพิ่มเติมสิ่งที่เป็นปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม สอดคล้องกับ ฐานิตา เฉลิมช่วง (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา จากการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.48 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 4.39 ปัจจัยด้านบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.03 และปัจจัยด้านสิ่งรบกวนทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.99 ตามลำดับ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.36 รองลงมา คือ ด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ มีค่าเฉลี่ย 3.89 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.81 และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.16 ตามลำดับ และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทรามากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง พบว่า ข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลและผู้นำท้องถิ่นส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ค่านิยมเก่า เรื่องทำตามคำสั่ง ยึดระเบียบเคารพอาวุโส มีความจงรักภักดี ถูกต้องอยู่แล้วไม่ควรเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านบุคคล พบว่า บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลต่อความสนใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บุศรา โพธิสุข (2559) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักอภิปรายนิยามธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ด้านการตัดสินใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 และด้านการดำเนินการเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 ตามลำดับ จากผลการศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุและการศึกษาประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน ส่วนเพศและสถานภาพ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพรายได้ต่อเดือน และตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน ปัญหา พบว่า ประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบอบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่ม ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่แนวทางการแก้ไขปัญหาคควรปลูกฝังให้ประชาชนมีแนวความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วมควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ แต่มีปัจจัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัย ครั้งนี้คือการมีส่วนร่วมด้านจิตวิทยาทางการเมืองซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พระครูปลัดสุพัฒน์ ผาสุโก (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จากผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ลำดับความถี่สูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่ ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระครูปลัด วัชรพงษ์ วชิรปัญญา (2561) ได้ศึกษาประชาธิปไตยกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคม มุ่งวิเคราะห์การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มุ่งส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายในประเทศตามการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต้องการให้ประชาชนมีความเป็นใหญ่ ใช้อำนาจของประชาชนเพื่อประชาชน และโดยประชาชนอย่างแท้จริง หากช่วงใดเวลาใดภาคพลเรือนไม่สามารถเข้าไปมีอำนาจได้ ช่วงเวลานั้นไม่ถือว่าเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยมุ่งเปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้ามามีบทบาทในการมองปัญหาและร่วมค้นหาที่มาของปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรมของรัฐ การเข้ามีส่วนร่วมในการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง และการติดตาม ตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปมากที่สุด แสดงว่าผู้ที่สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นผู้อาวุโส ดังนั้นเราควรเปิดโอกาสให้กับประชาชนที่อายุน้อยได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางการเมือง

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมืองประกอบด้วย พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลางานทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เราควรยกระดับการพัฒนาด้านพฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลางานทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมืองให้กับประชาชน ทุกวัยให้มากขึ้นและทั่วถึง ในระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มตัวแปรที่ศึกษาเพื่อจะได้ครอบคลุมประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองมากขึ้น

2. ควรเพิ่มระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกที่การวิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลได้

เอกสารอ้างอิง

ฐานิตา เฉลิมช่วง และอัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 10(1), 82-90.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2549). *จริยธรรมนักการเมือง*. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

บุศรา โพธิสุข.(2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *พินเนศวร์สาร*. 12(1), 151-164.

พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา. (2561). ประชาธิปไตยกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคม. *วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2(1), 105-120.

พระครูปลัดสุพัฒน์ ผาสุโก. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์. *วารสารธรรมทรรศน์*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 16(3), 177-189.

วีระชัย ชันรุ่ง. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*. มหาวิทยาลัยปทุมธานี. 2(3), 44-56.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2550). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

Milbrath, L.W. and Goel, M.I. (1977). *Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics*. Chicago: Rand McNally and Co.